

DE VLAAMSE MINISTER VAN ONDERWIJS, JUSTITIE EN WERK

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - Ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014 houdende de rechtspleging voor sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges
 - Definitieve goedkeuring

Samenvatting

Dit besluit van de Vlaamse Regering wijzigt het besluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2024 houdende de rechtspleging voor sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges (hierna: DBRC-Procedurebesluit). Het sluit aan bij het decreet van 8 mei 2026 tot wijziging van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, wat betreft het taalgebruik bij de Vlaamse bestuursrechtscolleges (hierna: Taaldecreet). Het Taaldecreet schrijft principieel voor dat het Nederlands geldt als taal van de rechtspleging, de zittingen en alle processtukken. Om die eentaligheid van de rechtspleging ter zitting te vrijwaren, introduceert dit besluit een uniforme tolkenregeling bij de vier Vlaamse bestuursrechtscolleges. Een procespartij die erop beroep wil doen, moet wel steeds aannemelijk maken dat zij de Nederlandse taal onvoldoende beheerst.

Voorts bevat het besluit een aantal wijzigings- en opheffingsbepalingen die de voorschriften van het DBRC-Procedurebesluit in lijn brengen met de huidige rechtsmacht van de Raad voor Vergunningsbetwistingen.

Tot slot worden nog enkele technische wijzigingen aangebracht aan het DBRC-Procedurebesluit.

1 SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsveld:

- Bestuursrechtspraak (beleidsdomein Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie)

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het wetgevingstechnisch en taalkundig advies werd verleend op 23 april 2026 (advies nr. 2026/137).

De Inspectie van Financiën verleende advies op 21 april 2026 (TM/2026001491). De Inspectie van Financiën verleende een ongunstig advies omdat het Taaldecreet op het moment van de adviesverlening nog niet was goedgekeurd door de plenaire vergadering van het Vlaams Parlement. Intussen keurde het Vlaams Parlement het Taaldecreet op 29 april 2026 goed, waardoor de rechtsbasis voor dit uitvoeringsbesluit inmiddels is verzekerd.

De minister bevoegd voor het budgettair beleid verleende op 20 mei 2026 ook een gunstig begrotingsakkoord.

De Raad van State heeft advies verleend op 17 juni 2026 (advies nr. 79.445/16).

2 INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

De Vlaamse decreetgever voorziet met het decreet van 8 mei 2026 tot wijziging van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, wat betreft het taalgebruik bij de Vlaamse bestuursrechtscolleges (hierna: Taaldecreet) in de introductie van een eenvormige regeling voor het taalgebruik bij de Vlaamse bestuursrechtscolleges, met name de Raad voor Vergunningsbetwistingen, het Handhavingscollege, de Raad voor betwistingen inzake Studievoortgangsbepalingen en de Raad voor Verkiezingsbetwistingen.¹ Dit besluit houdt verband met het voormelde decreet.

Het Taaldecreet voegt een artikel 16/2 toe aan het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges (hierna: DBRC-decreet) waarin

¹ Het Taaldecreet werd op 29 april 2026 goedgekeurd in de plenaire vergadering van het Vlaams Parlement.

wordt voorgeschreven dat alle processtukken bij de Vlaamse bestuursrechtscolleges in het Nederlands worden ingediend (§1), de taal van de rechtspleging het Nederlands is en ook de zittingen plaatsvinden in het Nederlands (§2).

Specifiek ter vrijwaring van het gebruik van het Nederlands ter zitting, wordt in dit besluit voorzien in de introductie van een uniforme tolkenregeling die geldt voor alle hierboven vernoemde Vlaamse bestuursrechtscolleges. Een procespartij die erop beroep wil doen, moet wel steeds aannemelijk maken dat zij de Nederlandse taal onvoldoende beheerst.

Momenteel bestaat er al een specifieke tolkenregeling voor het Handhavingscollege en de Raad voor betwistingen inzake Studievoortgangsbepalingen. Deze bestaande voorschriften over tolken worden opgeheven en vervangen door één uniforme tolkenregeling die geldt voor alle Vlaamse bestuursrechtscolleges die worden ondersteund door de Dienst van de Bestuursrechtscolleges, met inbegrip van de Raad voor Vergunningsbetwistingen en de Raad voor Verkiezingsbetwistingen. De uniforme tolkenregeling is grotendeels gebaseerd op de huidige voorschriften bij het Handhavingscollege en de Raad voor betwistingen inzake Studievoortgangsbepalingen zodat er in de praktijk voor de rechtzoekenden bij deze bestuursrechtscolleges niets verandert.

Voorts beoogt dit besluit aan de hand van een aantal wijzigings- en opheffingsbepalingen het DBRC-Procedurebesluit in lijn te brengen met de bestaande rechtsmacht van de Raad voor Vergunningsbetwistingen. Het DBRC-Procedurebesluit werd met een besluit van de Vlaamse regering van 5 juli 2024 immers gewijzigd met het oog op een voorgenomen uitbreiding van de rechtsmacht van die Raad met bepaalde reglementaire beslissingen uit het omgevingsrecht. Die bevoegdheidsuitbreiding werd evenwel door het Grondwettelijk Hof vernietigd in arrest nr. 22/2025 van 13 februari 2025.

Ook worden met dit besluit nog enkele technische aanwijzingen aangebracht aan het DBRC-Procedurebesluit.

De Raad van State heeft advies nr. 79.445/16 uitgebracht op 17 juni 2026. Naar aanleiding van dit advies werden de volgende wijzigingen doorgevoerd:

- De rubriek “Rechtsgronden” werd in overeenstemming gebracht met de opmerkingen van de Raad hieromtrent;
- In het ontworpen art. 12/1, tweede lid DBRC-Procedurebesluit wordt verduidelijkt dat de beslissingsbevoegdheid om een tolk aan te duiden ligt bij de kamervoorzitter;
- De verwijzing naar “het Nationaal Register tolken en vertalers” wordt vervangen door een verwijzing naar “het Nationaal Register van beëdigd vertalers, tolken en vertalers-tolken”;
- In het ontworpen artikel 12/1 DBRC-Procedurebesluit wordt de term “vertalers-tolken” vervangen door de term “tolken”, waarmee algemener wordt verwezen naar personen die tolkendiensten kunnen verrichten;
- De benaming van het fonds waarnaar wordt verwezen in het ontworpen artikel 12/1, vierde lid DBRC-Procedurebesluit, werd gewijzigd naar “Fonds Bestuursrechtscolleges”.
- In artikel 20 van het ontwerp wordt verduidelijkt dat de overgangsregeling enkel betrekking heeft op de in artikel 4 van het ontwerp geregeld materie.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikelen 1 tot en met 3

Deze bepalingen beogen het DBRC-Procedurebesluit in lijn te brengen met de bestaande rechtsmacht van de Raad voor Vergunningsbetwistingen nadat de voorgenomen uitbreiding van de rechtsmacht van die Raad met bepaalde reglementaire beslissingen door het Grondwettelijk Hof werd vernietigd.

Artikel 4

Dit artikel introduceert een nieuwe onderafdeling 8 in afdeling 1 van hoofdstuk 2 van deel 1 van het DBRC-Procedurebesluit die bestaat uit één artikel (artikel 12/1) dat voorziet in een eenvormige tolkenregeling voor alle Vlaamse bestuursrechtscolleges die worden ondersteund door de Dienst van de Bestuursrechtscolleges. De partij die aannemelijk maakt dat zij de Nederlandse taal onvoldoende beheerst, kan zich ter zitting laten bijstaan door een tolk.

De griffier maakt hiervan melding in het proces-verbaal van de zitting en duidt een beëdigd tolk aan uit het Nationaal Register van beëdigd vertalers, tolken en vertalers-tolken².

De kosten van de tolk worden ten laste gelegd van het Fonds Bestuursrechtscolleges dat dient ter ondersteuning van de Vlaamse bestuursrechtscolleges.

Artikelen 5 en 6

Zie de toelichting bij de artikelen 1 tot en met 3.

Artikelen 7 en 12

Met artikel 7 en 12 wordt een technische wijziging aangebracht aan resp. artikel 26/5, eerste lid, 1°, 5° en 6° (Handhavingscollege) en artikel 61, eerste lid, 1°, 5° en 6° (Raad voor Vergunningsbetwistingen) van het DBRC-Procedurebesluit, m.b.t de vereisten die worden gesteld aan de schriftelijke uiteenzetting.

Artikelen 8, 9 en 18

Aangezien dit besluit één uniforme tolkenregeling beoogt voor alle Vlaamse bestuursrechtscolleges, heffen deze bepalingen de thans bestaande, specifieke bepalingen uit het DBRC-Procedurebesluit die in een specifieke tolkenregeling voorzien voor het Handhavingscollege (artikel 26/13 en artikel 43) en de Raad voor betwistingen inzake Studievoortgangsbeslissingen (art. 112/19) op.

Artikelen 10, 11 en 13 tot en met 16

Zie de toelichting bij de artikelen 1 tot en met 3.

Artikel 17

² Zie <https://justsearch.just.fgov.be/national-registry-search/translator?lang=nl>.

Deze bepaling betreft een technische wijziging aan artikel 97, eerste lid, 4° van het DBRC-Procedurebesluit m.b.t. de betekening van het proces-verbaal in verband met de opstart van een bemiddelingsprocedure bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen.

Artikelen 19 en 20

Op basis van de machtiging die wordt verleend door artikel 4 van het Taaldecreet, stelt deze bepaling vast dat de voorschriften van het Taaldecreet in werking treden op 1 september 2026. Hetzelfde geldt voor de bepalingen van het voorliggende besluit.

Naar analogie met de overgangsregeling die in het Taaldecreet wordt voorzien, zijn de voorschriften van artikel 4 van dit besluit (ontworpen artikel 12/1 DBRC-Procedurebesluit), waarin de tolkenregeling is opgenomen, van toepassing op vorderingen die worden ingediend vanaf de datum van inwerkingtreding van het besluit. Op eventuele aanvullende vorderingen waarvan de hoofdvordering is ingediend vóór de datum van de inwerkingtreding van dit besluit, zijn de bepalingen van artikel 4 van dit besluit niet van toepassing.

Artikel 21

De slotbepaling belast de Vlaamse minister bevoegd voor de bestuursrechtspraak met de uitvoering van het besluit.

3 BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

De budgettaire impact van dit besluit is beperkt omwille van volgende redenen:

- De tolkenregeling bestaat vandaag al voor het Handhavingscollege en de Raad voor betwistingen inzake Studievoortgangsbepalingen en de kosten daarvoor worden momenteel reeds gedragen door de Vlaamse overheid, met name door het Fonds Bestuursrechtscolleges. Deze kosten zijn beperkt (ongeveer 1.500 euro in 2025) en worden gedragen door de eigen middelen van de Dienst van de Bestuursrechtscolleges.
- De uitbreiding van de tolkenregeling naar alle Vlaamse bestuursrechtscolleges en de uitdrukkelijke verwijzing in de regelgeving naar de bestaande waarborgen voor inwoners van een faciliteitengemeente (waar ook het recht op een tolk ter zitting valt), kan leiden tot een zekere toename van de voormelde tolkenkosten. Niettemin zijn de betrokken kosten op dit ogenblik beperkt en zijn er verschillende factoren die de eventuele bijkomende kosten mitigeren zodat er geen substantiële toename te verwachten valt.
- Het beroep op tolken is immers steeds verbonden met de aard en het voorwerp van het beroep bij het betrokken bestuursrechtcollege, alsook de persoon die het beroep instelt (al dan niet bijgestaan door een raadsman). Vanuit die optiek mag redelijkerwijze worden aangenomen dat het aantal bijkomende gevallen waarin er beroep zal worden gedaan op een tolk, beperkt zal blijven. Er zal immers eerder een beroep worden gedaan op tolken in het kader van een procedure bij de Raad voor betwistingen inzake Studievoortgangsbepalingen, dan bijvoorbeeld een

procedure bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen. Bij het eerste bestuursrechtscollege wordt immers wel vaker een beroep ingesteld door een buitenlandse student (niet noodzakelijk bijgestaan door een raadsman). Die kosten bij deze Raad zijn reeds ingecalculeerd in de huidige budgettaire kost. Het aantal bijkomende gevallen waarin er beroep zal worden gedaan op een tolk zal verder beperkt blijven. De procedures bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen worden doorgaans gevoerd door een Nederlandstalige (rechts)persoon m.b.t. een grondgebonden voorwerp in het Vlaamse Gewest waarbij de administratieve (beroeps)procedure ook reeds in het Nederlands is gevoerd en waarbij de partijen zich in de procedure, en dus ook op de zitting, veelal laten bijstaan door een advocaat.

- Ook dient gewezen te worden op de zogenaamde omkering van het zittingsprincipe bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen en het Handhavingscollege. Sinds 30 maart 2026 wordt in nieuwe dossiers bij deze bestuursrechtscolleges immers niet langer steeds een zitting georganiseerd, maar enkel indien de kamervoorzitter of een partij hierom uitdrukkelijk heeft verzocht (zie het nieuwe artikel 16 van het DBRC-decreet). Hierdoor zal naar alle waarschijnlijkheid het aantal zittingen bij deze bestuursrechtscolleges afnemen en bijgevolg ook, bij afwezigheid van een zitting, het potentieel gebruik van een tolk.
- Tot slot is het zo dat een procespartij nog steeds aannemelijk moet maken dat zij de taal van de rechtspleging (het Nederlands) onvoldoende beheerst, om aanspraak te kunnen maken op het gebruik van een tolk.
- Al het voorgaande maakt dat de eventuele bijkomende kosten voor het beroep op tolken ter zitting beperkt zullen zijn en kunnen worden gedragen door de eigen middelen van de Dienst van de Bestuursrechtscolleges.

B. ESR-TOETS

Voorliggend besluit dient niet te worden onderworpen aan een ESR-toets.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op het personeelsbestand of op de personeelsbudgetten.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op de gemeenten, de OCMW's, de intercommunales of de provincies voor wat betreft hun personeel, de werkingsuitgaven, de investeringen en schulden of de ontvangsten.

4 VERDER TRAJECT

Voorliggend ontwerpbesluit wordt na definitieve goedkeuring overgemaakt voor publicatie in het Belgisch Staatsblad.

5 VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar goedkeuring te hechten aan het bijgaande besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014 houdende de rechtspleging voor sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges.
- 2° de Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk, te gelasten het voormelde besluit van de Vlaamse Regering te laten publiceren in het Belgisch Staatsblad.

De Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk

Zuhal DEMIR

Bijlagen

- Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014 houdende de rechtspleging voor sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges.